

Avontuur op de vierkante centimeter

Onderaan een eikenblad in de tuin zat een vlekje. Het bleek een plakkaat eitjes – van een vlinder, dacht ik. Ik maakte een foto en bij flink uitvergroten bleken de eitjes me vriendelijk toe te lachen!

Dankzij de Facebook-groep Determinatie van Planten en Dieren wist ik al snel de naam van de ouders van dit ongeboren kroost. Het ging niet om een vlinder, maar om een hier algemeen insect: de groene schildwants. De wants, als volwassene ca. 1 cm groot, heeft een zuigsnuut waarmee, met name in het 'jeugd'- of 'nimfen'-stadium, plantensappen worden opgezogen. Op de rug prijkt een driehoekig schildje, waarvan de punt naar de vleugels wijst.

Wereldwijd zijn er tienduizenden soorten wantsen, alleen al in Nederland 617. De eitjes van de groene schildwants zijn eerst grasgroen en worden geler naarmate de embryo's zich ontwikkelen. Van boven af gezien lijken de eitjes rond, maar ze zijn in feite tonvormig. Vlak voor ze uitkomen zijn de oogjes van de embryo's al zichtbaar, als rode stipjes onder de dunne eischaal. Ook zie je de contouren van ronde dekseltjes – een rond, wit stippelijntje – en een donker driehoekje, waarmee de nimf het ei zal openen. De net uitgekropen nimfen hebben meteen pootjes, hetgeen verklaart waarom 'de mijne', eerst allemaal angstvallig op een kluitje, allengs verdwenen. Dat kan overigens ook zijn veroorzaakt door een plotseling opgedoken belager, een tandkaak (spin), die een deel van de nimfen had ingesponnen en, wie weet, verorberd ... Zo speelt de spin (net als de vogels!) zijn rol bij het voorkomen dat de wantsen een plaag worden.

Vervellen

Ontpopt een vlindereitje zich na stadia als rups en pop tot vlinder, een net uit het ei gekropen wantsennimf mag zich pas volwassen noemen nadat hij/zij vijf opeenvolgende vervellingen heeft ondergaan, waarbij ze verkleuren van zwart/bleekgroen tot steeds meer egaal lichtgroen met zwarte

streepjes. Na elke vervelling lijkt de nimf iets meer op een volgroeide wants. Eenmaal volwassen, vervelt het insect niet meer en richt zich meer op de voortplanting dan strikt op het vergaren van voedsel. Naast pootjes, hebben de nimfen ook al de twee antennes, die later een belangrijke rol zullen spelen bij het vinden van een partner.

Hoe vindt de man een vrouw en de vrouw een man? Niets menselijks is de wantsen vreemd. Via geuren (uitgescheiden door klieren en opgevangen via de antennes) en zang (trillingen, geproduceerd door de rugplaten van het achterlijf en vervolgens versterkt door het lichaam én de tak waarop de wants rust en dan opgevangen door de poten) ontmoeten man en vrouw elkaar en doen er alles aan een nieuwe generatie wantsen te creëren. Maar dat is pas voor volgend jaar. Eerst trekken ze nog hun bruine herfst- en winterkleed aan en gaan, goed gecamoufleerd, in winterslaap.

Tekst en foto: Tineke Sommeling

Foto volwassen wants: Adri de Groot (Vogeldagboek.nl)

Onderschrift foto: Enkele episodes uit het leven van de groene schildwants.